

Üzemeltetési vezérigazgató-helyettesi szervezet Forgalmi főosztály

Kiss Gábor
főosztályvezető

2017.
Szeptember
20.

A vasúti pálya felújítása, karbantartása a forgalmi
szakszolgálat szemszögéből

1. Menetrendszerűség

1. Menetrendszerűség azaz a vonatok pontosságának a mérése

- Vonatok pontossági értékelése:

A vonatpontosság, egy minőségparaméter a személyszállító-, teher-, és egyéb vonatok közlekedésének időbeli megbízhatóságának értékeléséhez. A pontossági határérték (eltérés paraméter) személyszállító vonatok esetén az UIC tagországokban egységesen 5 perc (beleértve az 5 perc értéket is), teher- és egyéb vonatok esetén 30 perc (beleértve a 30 perc értéket is).

- A menetrendszerinti közlekedés alakulását, a menetrendszerűség, mint mutató szám jellemzi, melynek alakulását 3 fő befolyásoló tényező alakít:
  - pályavasúti okok (ide tartozik a vasúti pálya karbantartása és felújítása is);
  - vasútvállalati okok (pl. vontatójármű szolgálatképtelenség);
  - külső okok (ember,- állatelütés, útátjárós balesetek, stb.).

- A jelentősebb vasúti pályakarbantartások és felújítások műszaki szempontból, csak pályahálózat korlátozás mellett valósíthatóak meg, mely nem más, mint a **vasúti pályahálózat rendelkezésre állásának korlátozása** az érintett vasúti pályaszakaszok és állomások vasúti személyszállítási, illetve vasúti árutovábbítási tevékenységből történő kivonásával, vagy időszakos szüneteltetésével.
- 2015. évben összesen 18948 db vágányzári igény érkezett.
- Ezek közül 3686 db igény menetrend módosítással járt együtt (Forgalmi technológia készítest igényelt) (kb. 20 %), 15262 db igény kiutalt menetvonalak zavarása nélküli volt.
- Pályakapacitás korlátozás lehet:
  - **Vágányzár**: A vágány, vagy vágányrész előre látott vagy előre nem látott okból történő időleges kizárása a forgalomból.
  - **Feszültségmentesítés** (forgalmi szempontból): A villamos felsővezetéki hálózat, berendezés egészének, részegységének, szerkezeti elemének üzemén kívül helyezése, amely annak a forgalom lebonyolításában betöltött funkcióját időlegesen meggátolja.
  - **Biztosítóberendezési kikapcsolás**: A biztosítóberendezés egészének, részegységének, szerkezeti elemének üzemén kívül helyezése, amely annak a forgalom lebonyolításában betöltött funkcióját időlegesen meggátolja.

A vágányzári igények típusai

Típus	Meghirdetés helye	Határidő	Prioritás	Főbb jellemzői
Kapacitás-korlátozás	HÜSZ 3.5. melléklet	2016.09.12 (2017/18-ra)	Kapacitás-elosztásból kizárva	- Maximális pályavasúti prioritás - Kb. 2 évre előre kell tervezni - Nagy zavartatással járó jellemzően EU-s forrásból megvalósuló igények
Éves vágányzári igény	Kiutalás -> Kapella	2017.04.11	Ütközés esetén: Összehangolási eljárás	- Éves menetvonal-igényekkel egy időben - Kb. 1,5 évre előre kell megadni - Nagy zavartatással járó, előre tervezhető igények
Évközi vágányzári igény	Vágányzári bizottság -> Kapella	A: X-70 B: X-50 C: X-30 D: X-15 E: Azonnal	Egyeztetési eljárás (kivéve D, E)	- A menetrendi évben felmerülő igények - Ütközés esetén: Vasútállalat - Pályavasút egyeztetést igényelnek

A vágányzári igények típusai

A típus:
X-70

MÁV: jelzés
VPE: X-25

Visszavonás

- **Kötelező egyeztetni** valamennyi érintettel
- **Megállapodás nem szükséges**
- Alternatív **útvonal felajánlása** kötelező – **HHD többlet nélkül**
- **Kezdeményezni kell a visszavonást**

B típus:
X-69 – X-50

MÁV: egyezség
VPE: X-25

Visszavonás

- **Kötelező egyeztetni** valamennyi érintettel
- **Megállapodás szükséges**
- Minimum:
HHD többlet megtérítése

MÁV: egyezség
VPE: X-25

Visszavonás

- **Kötelező egyeztetni** valamennyi érintettel
- **Megállapodás szükséges**
- Minimum:
HHD + vontatási többlet megtérítése

C típus:
X-49 – X-30

- Előre nem látható
- Élet-, vagyon-, és üzembiztonságot fenyegető helyzet
- Menetrend szerinti közlekedés helyreállítása
- **Nem kapcsolódik más vágányzári igényhez (nyilatkozat)**

Visszavonás

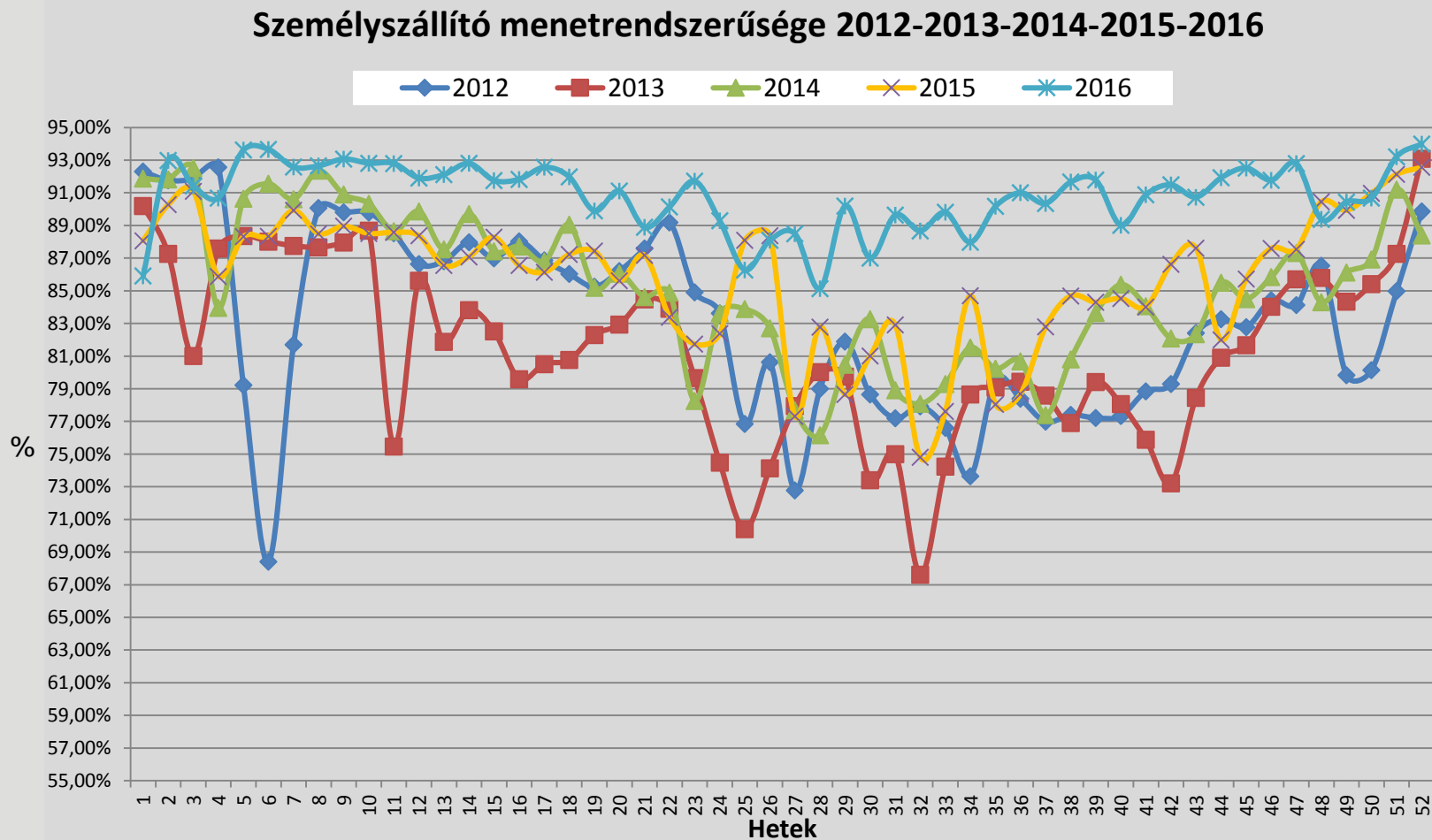
MÁV:
tájékoztatás +
nyilatkozat
VPE: azonnal

E típus:
Üzem-
biztonsági

- A VPE Kft. által kiutalt, tervezett pályakapacitás korlátozáson túl az alábbi forgalomszűkítések befolyásolják a vonatok pontosságát :
  - **Üzembiztonsági vágányzár;**
  - Gázolás;
  - **Biztosítóberendezési zavarok** (az átépítések, felújítások során megszorodó zavar);
  - Kábelvágás (önműködő térközbiztosító berendezés → állomástávolságú közlekedés - 40 km/h);
  - **Felsővezeték szakadás;**
  - Szomszéd vasúthálózatokon kialakult pályakapacitás csökkenés;
  - Vis maior események, stb. okozhatnak pályakapacitás korlátozást.

2.5. A pályakapacitás szűkülések hatása

- A pályakapacitás szűkülések hatása a menetrendszerőségi adatokra:

- A menetrendszerőség javítása érdekében szükséges pályavasúti intézkedések:
  - előtérbe kell helyezni a pályakapacitás korlátozások
    - hosszú távú tervezését (legalább N-2 év),
    - és a komplex vágányzárak megtartását.
  - alkalmazni kell, olyan megoldásokat, amellyel a megrendelői oldalon felmerülő igények kielégíthetőek
    - Lehetőség szerint, kerülő útirány kijelölése az utazási és a szállítási igények kiszolgálása érdekében.
    - Pályakapacitás korlátozások idején is szükséges olyan szabad kapacitásokat biztosítani, amelyek felhasználhatóak az esetleges zavarkezelésre.
  - a vállalkozó vasúti társaságok részéről alkalmazható intézkedések:
    - Vonatpótló autóbuszok közlekedtetése az érintett szakaszokon
    - Személyszállító vonatok közlekedtetése esetén, kevesebb de erősített (több kocsival közlekedő) szerelvények összeállítása
    - Mentésítő buszjáratok alkalmazása a jelentkező nagy utasforgalom esetén (párhuzamos közúti kapcsolat esetén pl. 70. sz. vonal.)
    - A rendelkezésre álló korlátozott kapacitás kihasználása érdekében a tehervonatokat a terhelési határok és a maximális vonathossz figyelembevételével célszerű összeállítani.

Köszönöm figyelmüket!